

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ДОТООД ХЭРГИЙН ИХ СУРГУУЛИЙН 2022 ОНЫ САНХҮҮГИЙН
ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

АУДИТЫН КОД:СНАГ-2023/027/НА-СТА-ТШД

Энэхүү аудитын тайлангай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
оршил хөтөлгөө өгнө үү.

Сонгуулийн аудитын газрын захирал,
торгуулах ажилтан: Ц.Ларвенчимэг
Утас: 20100 Цэцэг хэл: torguulakh@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Ц.Хосоларгал
Утас: 20100 Цэцэг хэл: hosolargal@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: Б.Энхтөв
Утас: 20100 Цэцэг хэл: entovb@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: З.Булдуйтсай
Утас: 20100 Цэцэг хэл: bulduitsai@audit.gov.mn

АГУУЛГА

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	15
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	18
4.1 Ерөнхий зүйл	18
4.2 Материаллаг байдал	18
4.3 Төрийн хэмжээтэйг тухай хуулийн хэрэгжилт	18
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалтгаан нөхцөлийн аудитын асуудал	18
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	19
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	19
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	19
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	20
5.1 Албан шаардлага	20

Товчлосон үгсийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ЗГ	Засгийн газар
ҮНХ	Улсын Их хурал
УСНББОУС	Улсын Секторын Нэгтгэн Бодох Дүртгэлийн Олон Улсын Стандарт

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН АХУАР

1000 Увсдлаагай хот, Чингэлтэй дүүрэг
Аудитын 1, дугаар хороо 11 байр
Тов: 33 24 27, 3333 24 42 31
E-mail: audit@audit.gov.mn

2023.02.04 № 07/404

Хуучин _____ Үндэсний аудитын ахуур

Берчлэлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Дотоод хэргийн их сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цахар хэрэгсэллэлийн берчлэлт, мөнгөн гүйцэтгэлийн тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дотоод хэргийн их сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн Төсвийн тухай хууль, Нэгтгэн Бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нэгтгэн бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлийн хувьд үнэн зөв тогтогдуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын даад байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын белалсан журам, шаарын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэн байгууллагаас харилт бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бэрний үзлүүлтсэн хангалттай бөгөөд эсхэлстой аудитын нотлооо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Дотоод хэргийн их сургууль 2022 онд өхлөг сургуульд 4320, мэргэжлийн сургалтад 15476, бакалаврын сургалтад 41874, магистрын сургалтад 1710, докторын сургалтад 2056, нийт 66,436 цагийн сургалтыг цахим болон танхимын хэлбэрээр зохион байгуулж, сургалтын үйл ажиллагаанд нийт 17000 гаруй ооноогч, суралцагч, оюутан хамрагдэн байна.

Аудитын гол асуудал

Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2021 оны "2022 оны худалдэн зөх ажиллагааны ерөнхий төлөвлөгөө батлах тухай" А/250 дугаар тушаалын дагуу 2022 оны худалдэн зөх ажиллагааны төлөвлөгөөнд гуссэн ажлуудыг хэрэгжүүлэх журамд урсгал төсвөөс нийт 11 худалдэн зөх ажиллагаанд 3,057,499.7 мөнгөн төрөлийн гэрээ байгуулсан байна.

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-нд өдрөөр дуусааар болсон

Үлэгдөгөөр

Код	Түрээлт	Эцсийн үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,488,303,888.82	4,038,791,892.78
21	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	1,192,840.90	28,000,000.00
21200	Банкаар байгаа болон мөнгө	1,192,840.90	28,000,000.00
21210	Төгрөг	1,192,840.90	28,000,000.00
21211	Төрийн сангийн хөрөнгө	1,192,840.90	28,000,000.00
33	АВЛАГА	26,482,424.90	28,988,344.00
33300	Татвар, санхүүжилтийн авлага	7,800,000.00	3,303,820.00
33800	Бусад авлага	17,682,424.90	17,682,424.00
33520	Хувь зүүссэн өмч авлага	17,682,424.90	17,682,424.00
34	УРЬДЧИЛГАА	178,817,871.21	197,879,292.10
34600	Урьдчилж төрсөн зээдэл	178,817,871.21	197,879,292.10
38	БАРАА МАТЕРИАЛ	3,284,808,423.81	3,791,984,986.80
38100	Түүхий эд материал	1,822,178,871.31	1,047,283,888.74
38110	Тусгай зориулалттай материал	881,137,918.81	896,144,424.91
38130	Эм болон материал	81,028,682.70	81,028,283.83
38300	Балн бүтээгдэхүүн	788,388,348.12	1,105,312,105.35
38400	Хайгуулийн материал	1,487,284,603.28	1,838,388,182.81
38410	Бичиг хэргийн материал	81,590,488.12	189,344,185.90
38420	Аж ахуйн материал	808,887,289.08	871,808,257.84
38430	Салбар хэрэгсэл	54,301,180.00	81,897,000.00
38440	Тусга, шатаа тусгай материал	42,828,999.25	54,124,049.00
38450	Барилгын материал	178,357,171.00	211,632,381.90
38460	Хүнсний материал	233,232,829.88	208,803,233.47
38470	Бусад хангамжийн материал	80,087,988.80	74,822,088.20
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	88,180,487,808.38	86,541,327,973.26
39	ТӨДСӨН ХӨРӨНГӨ	88,180,487,808.38	86,541,327,973.26
39200	Биег хөрөнгө	72,220,790,883.67	71,298,828,918.88
39201	Барилга, байгууламж, орон тусга	68,840,493,908.00	68,840,493,908.00
39202	Хуримтлагдсан ашигдал	(4,883,754,334.54)	(8,373,381,711.13)
39203	Авто-төмрийн хэрэгсэл	2,181,881,302.00	2,217,378,579.80
39204	Хуримтлагдсан ашигдал	(1,047,880,238.52)	(1,289,881,344.72)
39205	Машин тоног төхөөрөмж(станцилт)	8,783,858,880.28	7,442,237,001.18
39206	Хуримтлагдсан ашигдал	(2,933,218,479.82)	(3,878,108,384.11)
39207	Төмөр, аж ахуйн эд хөрөнгө	3,201,212,603.60	3,254,114,181.71
39208	Хуримтлагдсан ашигдал	(1,817,068,130.71)	(2,071,448,439.48)
39211	Балн хайгуулах, цэргийн зориулалттай тоног төхөөрөмж	371,809,130.00	371,809,130.00
39212	Хуримтлагдсан ашигдал	(24,088,288.00)	(24,781,288.00)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,321,880,291.38	1,321,880,291.38
39215	Хуримтлагдсан ашигдал	(380,883,504.83)	(383,882,449.48)
39217	Нөөц	788,484,030.85	782,868,180.85
39300	Биег бус хөрөнгө	14,828,788,824.71	14,828,491,058.81
39301	Программ санхүүжилт	81,788,805.00	183,088,805.00
39302	Хуримтлагдсан ашигдал	(42,300,120.79)	(48,828,888.00)
39303	Бусад биег бус хөрөнгө	14,828,258,140.00	14,828,258,140.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН (Н+Б)	91,848,888,887.20	90,172,888,888.96
4	НИЙТ ӨР ТӨЛӨӨР	8,982,848.90	3,383,820.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛӨӨР	8,982,848.90	3,383,820.00
41300	Өмчлөл	7,888,000.00	-
41380	Бусад өмчлөл	7,888,000.00	-

41301	Байгууллагад төлбөр өлсөг	7,800,000.00	-
41400	Үндэчлэлт өрсөл өрсөлөг	2,102,840.00	3,303,920.00
41440	Гусад үндэчлэлт өрсөл өрсөлөг	2,102,840.00	3,303,920.00
6	ЦЭБСЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧӨНН ДЛӨ	91,638,787,827.20	98,188,788,648.08
61	Засгийн газрын хувь эзлэгчид	91,638,787,827.20	98,188,788,648.08
61100	Засгийн газрын оруулсан хөрөнгө	5,588,880,843.91	5,588,880,843.91
611001	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө	5,588,880,843.91	5,588,880,843.91
61200	Хувьцаагчдын үр дүн	64,538,886,494.08	63,187,966,801.01
61210	Өмчөө уртай үр дүн	66,408,573,750.58	64,577,939,142.28
61220	Тайлант үнэт үр дүн	(1,871,089,258.73)	(1,489,972,291.24)
61300	Хөрөнгийн дахин шалтгааныг зарцуу	21,514,390,588.44	21,471,957,041.04
6	ӨР ТӨЛБӨӨР, ЦЭБСЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧӨНН ДЛӨ ҮНДЭВЧ	91,648,888,967.20	98,172,989,668.98

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан
 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ийг өдөрөө дуусгавар болсон

Төгрөгөөр

Код	Түгээлт	Өмөөрөн	Тайлант өн
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	16,832,296,378.33	16,398,801,820.38
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,018,837,811.43	1,733,184,886.38
120	Нийслэл төлөврийн бус орлого	1,782,848,790.43	1,395,388,884.89
120004	Тасав байгууллагын өөрийн орлого	1,200,778,840.43	1,082,872,427.83
1200041	Тэдсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжилт	1,202,108,188.10	1,017,836,501.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжилт	29,348,248.23	84,835,826.93
1200046	Үйл төлбөргүй хүлээн авсан орлого	128,316,428.00	-
120009	Бусад орлого	-	20,000,000.00
120017	Үйл төлбөргүй зурган өмчлөн орлого - Үндсэн хөрөнгө	582,174,880.00	348,303,087.87
120018	Үйл төлбөргүй зурган өмчлөн орлого - Бариа материал	-	44,384,098.30
122	Тусламжийн орлого	322,893,111.00	337,794,600.55
122001	Хандив тусламж (үндэс)	322,893,111.00	337,794,600.55
13	ТУСЛАЖ, САНЗУУЖИЛТЫН ОРЛОГО	14,516,788,864.90	14,908,348,838.80
1310	Урьдчилсан төлөврийн тасавас	14,193,662,290.00	14,191,177,400.00
131001	Урьдчилсан үйл ажиллагааны санхүүжилт	14,193,662,290.00	14,191,177,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	323,126,574.90	1,474,989,838.80
131101	Төрийн болон өрхөн гутгийн өмчлөн бус этгээдээс өмчлөн хандив, тусламж	83,000,000.00	248,470,190.00
131104	Дээд шатны төсвийн захиралын төсөвт тусгагдсан тасавас доод шатны төсвийн захиралд суурилсан хөрөнгө	-	822,988,300.00
131108	Төсвийн байгууллагын урьдчилсан үйл ажиллагааны хэлцэлд бай болсон нэмэлт орлого	240,126,574.90	601,771,948.00
8	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛЫН ДҮН	18,463,365,632.08	18,958,983,381.88
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	18,463,365,632.08	18,958,983,381.88
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	17,298,378,464.48	18,368,301,847.18
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдсэн урамшил	8,298,147,887.80	8,784,328,887.74
210101	Тэдсэн цалин	8,251,543,200.00	8,089,992,051.00
210102	Нэмэгдэл	2,968,958,287.00	4,248,894,840.99
210103	Уриа өсгөн хөнгөлөлт	229,835,200.00	229,835,200.00
210104	Урамшуулал	-	208,117,415.75
2102	Ажил олгогчоос хайгуулийн даатгалд төлөн шалтгаан	888,478,120.36	817,808,844.82
210201	Тэтгэврийн даатгал	742,431,400.00	782,892,778.96
210202	Тэтгэврийн даатгал	70,894,700.00	27,878,876.88
210203	ГОМЖОЛ-ийн даатгал	8,890,800.36	1,888,291.10
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,371,300.00	484,380.79
210208	Зуул мандлын даатгал	58,180,800.00	704,888,638.52
2103	Байр өмчлөлттэй холбоотой тогтмол зардал	878,988,378.83	883,877,468.78
210301	Гэрэл цахилгаан	247,838,172.10	312,380,443.00
210302	Тухайн хэргийн зардал	248,854,215.93	248,840,345.70
210303	Цахир, бохир ус	82,487,990.00	124,380,877.80
2104	Хөдөлмөр, бараа материалын зардал	488,863,913.81	418,412,987.84
210401	Бичиг хяналт	127,723,874.40	189,130,999.13
210402	Тээвэр, шатаагуу	80,528,822.80	88,735,578.28
210403	Цэвэр, холбоо, интернетын төлбөр	20,888,184.81	38,187,894.88
210404	Нэм, хавгал	4,718,008.00	8,337,280.00
210406	Бусад үйлчилгээ, тургал хяналт, ажил үйлчилгээ	64,380,708.00	52,434,341.77
210408	Бараа материал агуулгын зардал	201,878,804.10	80,788,833.00
2106	Норматив зардал	2,022,887,383.23	2,861,031,174.87
210601	Эм, болонго, мандалын хөрөнгө	601,701,818.17	81,818,201.42

210503	Харил, хуви	784,179,967.01	836,769,736.70
210503	Нарийн хувьцаа, эзлэн эдүлэл	1,089,976,700.00	1,373,442,737.75
2106	Эд хөрөнгө, урсгал эзсвэрийн зардал	323,863,181.00	289,761,489.90
210603	Хөдөлгөөр хөнгөлсөний харгалт	18,888,230.00	862,780.00
210604	Урсгал эзсвэр	301,494,948.00	288,868,700.00
2107	Томилголт, элчлэл зардал	21,946,483.00	12,843,193.00
210701	Гадаад албан томилголт	20,810,482.00	-
210702	Дотоод албан томилголт	400,000.00	10,383,100.00
210703	Зонх төлөөлөл, хувиан эвэл	736,000.00	2,490,000.00
2108	Бусдаар гуйцатгуулсан амил, үйлчилгээний талбар, хураамж	316,983,438.92	334,146,807.28
210801	Бусдаар гуйцатгуулсан бусад нийтлэг амил үйлчилгээний талбар хураамж	286,688,800.00	236,834,877.10
210803	Даяндал үйлчилгээ	3,719,573.82	28,670,114.00
210804	Төврийн хэрэгсэлийн талбар	3,422,200.00	3,281,800.00
210805	Төврийн хэрэгсэлийн оронцолгоо	887,800.00	881,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	62,237,349.90	64,898,118.10
2109	Борло үйлчилгээний бусад зардал	3,416,887,899.91	3,674,363,706.74
210901	Борло үйлчилгээний бусад зардал	6,088,800.00	2,411,065.00
210902	Хяналт үйлдвэрлэлийн дэдлага амил	334,618,078.97	474,930,032.25
210903	Үлдсэн хөрөнгийн алдагдал, хорлодол	3,076,200,120.94	3,087,378,788.49
213	УРСГАЛ ШИНЖЛҮҮЛЭГ	1,167,889,177.40	1,793,201,484.43
2132	Ветнад урсгал шалгуулалт	888,287,313.20	1,469,236,139.88
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад татвем, урсгалуулалт	12,712,718.00	-
213205	Төрөөт нэгдэлд олгох татвем, урсгалуулалт	13,999,207.00	-
213207	Төтөөлөт гэрээнд олгох нэг удамгийн мөнгөн татвем	723,614,098.00	886,187,002.00
213209	Нэг удамгийн татвем, элчлэл урсгалуулалт	131,601,260.00	764,048,137.80
2133	Урсгал төсвөө олонсон санхүүжилт, шалгуулалт	219,691,868.20	224,028,314.83
213302	Хялусан данс	-	3,303,800.00
213303	Төвлөрүүлэл санхүүжилт	219,474,905.43	220,721,384.83
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэл шалгуулалт	216,326.77	-
И	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (И)-(Д)-(В)	(1,871,869,268.73)	(1,481,082,281.24)
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БҮС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	8,813,000.00
229010	Үнд талбаргүй гэрэл зардал - Үндлэн хөрөнгө	-	8,813,000.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НЭМТ ҮР ДҮН (VI)-(И)-(V)	(1,871,869,268.73)	(1,489,895,281.24)

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр дуусавар болсон

Лайривар

Код	Түгшлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН Ө	16,676,667,608.33	17,773,716,732.83
12	ТАТВАРЫН БҮС ОРЛОГО	1,082,829,374.43	1,160,889,787.83
120	Ихэйлэг татварын бүс орлого	1,082,829,374.43	1,089,889,787.83
120004	Төсөв байгууллагад өөрийн орлого	1,033,663,129.50	1,015,733,881.00
1200041	Гэдсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжилт	29,346,345.33	64,638,928.83
1200042	Тусгай үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжилт	-	20,300,000.00
120008	Бусад орлого	-	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	14,878,786,864.90	16,673,146,938.00
1318	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	14,183,662,300.00	16,191,177,400.00
131801	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	14,183,662,300.00	16,191,177,400.00
1319	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	223,168,364.90	1,481,969,538.00
131901	Төрийн болон орон нутгийн өмнөт бус этгээдээс авсан хөндөв, тусламж	63,086,000.00	249,410,180.00
131904	Додд шатны төсвийн захиралчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захиралчид тусварилсан хөрөнгө	-	622,888,300.00
131908	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хэрэгдэ бий болсон нэмэлт орлого	260,079,364.90	609,671,048.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦРВЭЭР ЭЗЭГЛИЙН ДҮН	16,119,296,773.33	17,168,896,134.13
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	16,119,296,773.33	17,168,896,134.13
210	БАРАА, АЖИЛ ГҮЙЦЭГЛЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	14,014,666,101.13	16,348,887,887.30
2101	Цалин авал болон нэмэгдэл үрэмжлэл	9,266,147,687.80	9,784,328,887.74
210101	Тусгай цалин	3,081,543,200.00	3,099,192,081.00
210102	Нэмэгдэл	3,888,669,287.00	4,248,094,640.99
210103	Үнэм цогцны нэмэгдэл	229,835,200.00	229,835,200.00
210104	Үрэмжлэл	-	208,117,416.73
2102	Ажил олгогчдоос хийгчийн даатгалд төлөх шалтгай	888,478,120.38	917,608,944.33
210201	Татварын даатгал	743,431,460.00	782,992,778.88
210202	Татварын даатгал	78,894,706.00	27,576,876.88
210203	ҮСМЭИ-ий даатгал	8,090,920.38	1,899,091.10
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,271,300.00	484,990.79
210208	Эрүүл мэндийн даатгал	88,180,600.00	104,688,936.52
2103	Бусад өмчлөлттэй эзлэмжлэлтэй зардал	576,988,378.83	683,677,488.79
210301	Газар, цэнцэглэн	247,836,172.10	312,386,443.00
210302	Тутал, нөөцлөл	248,654,215.93	248,840,345.70
210303	Цэвэр, бичир ус	62,487,890.00	124,353,877.30
2104	Хөнгөл, бараа материалын зардал	152,146,714.81	288,338,384.89
210401	Бичиг хянал	24,000,000.00	123,915,800.00
210402	Төлөө, шалтгауу	50,176,100.00	105,126,800.00
210403	Цэвэр, нөөц, материалын төлбөр	20,889,164.01	34,187,954.88
210404	Нөм, хөдөл	11,323,250.00	883,800.00
210408	Бусад үйлчил, тургэн этгээд, хувиан эд хэрэг	48,708,200.00	28,518,830.00
2105	Нэрэмжлэл зардал	2,030,638,884.90	2,363,692,417.21
210501	Эм, багудмал, шалтгайн хэрэгдэл	40,377,800.00	41,807,400.00
210502	Хөнгөл, нөөц	837,687,600.00	808,035,723.21
210503	Нэрэмжлэл хэрэгдэл, шалтгайн нөөц	1,098,370,484.90	1,412,887,294.00
2106	Эд хөрөнгө, урсгалт хөрөнгө зардал	387,799,400.00	307,132,460.00
210601	Балар, техник хэрэгдэл	48,116,800.00	-
210602	Хөдөлмөр олгогчийн хэрэгдэл	59,916,800.00	-
210603	Хөдөлмөр олгогчийн хэрэгдэл	282,799,000.00	307,132,460.00

2187	Төмөрлөлт, эрчим зэрлэгт	21,219,482.00	18,285,183.00
210721	Гаднаа албан төмөрлөлт	20,819,482.00	-
210702	Дотоод албан төмөрлөлт	400,000.00	10,365,183.00
2188	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний гүйлбэр, хураамж	388,874,880.23	411,870,088.94
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний гүйлбэр хураамж	259,825,000.00	338,083,287.00
210803	Дамгалын үйлчилгээ	22,894,840.23	24,837,188.94
210804	Төлвийн хэрэгсэлийн төлбөр	3,422,200.00	3,381,800.00
210805	Төлвийн хэрэгсэлийн зардал	687,800.00	891,800.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	96,045,100.00	96,777,015.00
2189	Бариа үйлчилгээний бусад зардал	8,088,800.00	4,794,258.00
210901	Бариа үйлчилгээний бусад зардал	432,584,324.80	578,230,800.00
210902	Кандал үйлдвэрлэлийн дадалга нийц	1,296,299,873.38	1,828,898,079.83
213	УРСГАЛ ЦЭМГЭЭГҮҮЛЭГ	887,807,807.00	1,484,873,762.88
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	15,989,237.00	-
213205	Төрөөс иргэдийг олгох тэтгэвэр, урамшуулал	705,718,868.00	716,728,800.00
213207	Тэтгэвэр гарахад олгох нэг удамгийн өмчийн тэтгэвэр	121,120,000.00	768,148,882.88
213208	Нэг удамгийн тэтгэвэр, шилжүүл урамшуулал	-	-
2133	Улсын төсвөөс өнгөсөн сангууяалт, шилжүүлэг	227,481,886.20	324,628,314.83
213302	Хөдөлсөн даян	-	3,303,320.00
213303	Төлвөргүй шилжүүлэг	213,478,906.43	320,721,384.83
213305	Нийт сангууяалт төлбөргүй шилжүүлэг	8,018,959.77	-
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (II)-(I)-(E)	489,482,185.80	814,838,888.80
V	ХӨРӨНГӨ ОРҮҮЛБЭЛТНИЙ МӨНГӨН ЗАРДАЛЫН ДҮН (V)	1,403,007,948.80	898,833,228.80
22	ХӨРӨНГӨНИЙ ЗАРДАЛ	1,403,007,948.80	898,833,228.80
2205	Дотоод эх уулзаар	834,330,740.00	-
220501	Бусад өрөөг	468,067,208.00	696,633,228.80
220508	Билт ба билт бүр өрөөг хуульчилсан өрөөг	-	-
VI	ХӨРӨНГӨ ОРҮҮЛБЭЛТНИЙ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)-(II)-(V)	(1,403,007,948.80)	(898,833,228.80)
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)-(II)-(VI)	(833,818,788.00)	17,897,380.00
191	Мөнгө, түүнтэй адилтгах өрөөгийн өрөөг	838,818,428.80	2,100,840.00
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах өрөөгийн өрөөг	2,122,840.00	20,000,000.00

2.4 Аудит хийсэн үзвэр хөрөнгөтөмчийн өөрчлөлтийн тайлан
 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр дуусгавар болсон

Лайрраагч

Код	Тайлалт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дамин үнэлгээний өсөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь эргэлтээний өсөлт дүн
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээр үлдэгдэл	6,688,860,843.91	21,616,822,688.64	86,304,443,883.38	93,008,827,152.93
2	Нэгтгэн бодог бүртгэлийн Бодлогын өөрчлөлт	-	-	102,132,067.30	102,132,067.20
3	Дамин илэрхийлсэн үлдэгдэл	6,688,860,843.91	21,616,822,688.64	86,406,575,799.68	93,611,869,260.13
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	(102,132,067.20)	-	(102,132,067.30)
7	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(1,871,889,288.73)	(1,871,889,288.73)
8	2021 оны 12-р сарын 31-нээр үлдэгдэл	6,688,860,843.91	21,614,390,888.64	84,534,686,484.88	91,638,767,927.20
9	Нэгтгэн бодог бүртгэлийн Бодлогын өөрчлөлт	-	-	42,432,647.40	42,432,647.40
10	Дамин илэрхийлсэн үлдэгдэл	6,688,860,843.91	21,614,390,888.64	84,577,929,142.28	91,681,199,574.60
11	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	-	-	-
12	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-	(42,432,647.40)	-	(42,432,647.40)
13	Зөрлөсөн ногдол өсөлт	-	-	-	-
14	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(1,466,872,281.24)	(1,466,872,281.24)
16	2022 оны 12-р сарын 31-нээр үлдэгдэл	6,688,860,843.91	21,471,967,941.04	83,187,956,861.01	90,188,786,646.88

2.8 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр дуусмаг болсон

Үзүүлэлт

Код	Төрөл	Төлөөлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
8	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦӨРСӨР ЭЗЭГЛИЙН ДТН	16,337,327,400.00	16,849,824,913.18	512,497,513.18	99.8
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	16,337,327,400.00	16,849,824,913.18	512,497,513.18	99.8
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	15,175,537,800.00	15,687,939,081.18	512,401,281.18	99.4
2101	Цалин өмгөс болон нэмэгдэл үржүүлэл	9,777,942,300.00	9,762,739,807.74	(15,202,492.26)	99.9
210101	Үндсэн цалин	5,310,152,100.00	5,299,592,091.00	(10,560,009.00)	99.8
210102	Нэмэгдэл	4,467,790,200.00	4,463,147,716.74	(4,642,483.26)	99.9
210103	Нөхцөл зөвшөөрлийн өмгөс	229,935,500.00	229,935,500.00	-	100
210104	Граммуудал	-	206,117,415.75	(206,117,415.75)	-
2102	Ажил олгогчдын хийгээг даатгалд төлөх өмгөс	821,403,000.00	817,606,944.02	(3,796,055.98)	99.6
210201	Тэтгэврийн даатгал	795,267,800.00	792,892,778.98	(2,375,021.02)	99.7
210202	Тэтгэмжийн даатгал	31,874,800.00	27,879,878.88	(4,000,921.12)	87.1
210203	ҮСМЦДЭ-ний даатгал	4,940,400.00	5,995,091.12	1,054,691.12	41.3
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,229,900.00	494,205.79	(735,694.21)	39.4
210205	Зэрүүл мөнгөний даатгал	139,410,700.00	134,896,398.92	(4,514,301.08)	96.8
2103	Байр өмчлөлттэй холбоотой тусламт зардал	726,168,400.00	683,677,468.78	(42,490,931.22)	94.1
210301	Газар, захиргаа	324,203,700.00	312,395,443.00	(11,808,257.00)	96.4
210302	Тулга, хэргэлт	299,231,700.00	249,840,345.78	(49,391,354.22)	83.5
210303	Цэвэр, бохир ус	132,723,000.00	124,390,677.00	(8,332,323.00)	93.7
2104	Хажуу, барилда материалын зардал	194,824,400.00	194,320,264.88	(504,135.12)	99.8
210401	Бичиг зэрэг	39,054,500.00	39,815,900.00	761,400.00	99.8
210402	Төмөр, шилжүүлэг	99,126,800.00	99,126,800.00	-	100
210403	Шүүдэг, хөлдөө, интернетын хүлээ	30,199,500.00	30,187,994.88	(11,505.12)	100
210404	Ном, хяналт	883,000.00	883,000.00	-	100
210406	Бусад үйлчилгээ, гурван жилдээ, жүрэг эд зүйлс	26,660,600.00	26,319,600.00	(341,000.00)	99.8
2105	Норматив зардал	1,841,187,100.00	1,841,127,173.21	(60,013.79)	100
210501	Эд баримт, өмчлөлийн харгал	41,801,400.00	41,801,400.00	-	100
210502	Хэрэг, хураангуй	898,123,400.00	898,033,723.21	(89,676.79)	100
210503	Нормын хураангуй, өмчлөн эдлэл	1,043,272,300.00	1,043,272,349.00	51.00	100
2106	Эд өмчлөл, урсгал засварын зардал	791,912,600.00	788,878,236.00	(3,034,364.00)	99.7
210601	Бэлтг, төлөх, харгал	424,824,400.00	424,895,790.00	71,390.00	100
210604	Урсгал засвар	278,988,100.00	278,072,490.00	(915,610.00)	100
2107	Төмөрлөг, зочин зардал	13,413,800.00	18,383,133.00	4,969,333.00	77.2
210702	Дотоод албан төмөрлөг	13,413,800.00	18,383,133.00	4,969,333.00	77.2
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний хүлээ, хураангуй	817,481,000.00	804,898,917.74	(12,582,082.26)	97.6
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад ажил үйлчилгээний хүлээ, хураангуй	448,315,400.00	434,183,267.00	(14,132,133.00)	97.3
210803	Даатгалын үйлчилгээ	12,879,300.00	11,837,196.94	(1,042,103.06)	99.6
210804	Төмөрлөг, зочин зардал	3,281,800.00	3,281,833.00	33.00	100
210805	Төмөрлөг, зочин зардал өндөрлөг	889,100.00	889,100.00	-	100

210808	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	54,788,800.00	54,705,883.80	80,738.20	99.9
2109	Бусад үйлчилгээний бусад зөвдөл	372,424,500.00	372,347,448.00	77,052.00	100
210901	Бусад үйлчилгээний бусад зөвдөл	4,821,000.00	4,754,036.00	66,964.00	98.6
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дугаарч мэйк	367,603,500.00	367,593,412.00	10,088.00	100
212	ҮРСГАЛ ШАХЖУУЛЭГ	852,188,888.88	851,888,462.88	304,335.00	100
2122	Бусад урсгал шахжуулагч	852,188,888.88	851,888,462.88	304,335.00	100
212201	Татваргүй гараад олох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	718,728,000.00	718,728,000.00	-	100
212208	Нэг удаагийн тэтгэмж, шөгнөл урвандуулал	143,460,888.88	143,160,462.88	304,338.00	99.8
21	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ 2Х ҮРСЭЭР	18,837,827,466.08	18,848,824,813.18	88,002,888.98	99.4
21	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖЭХ	18,181,177,400.08	18,024,886,076.17	320,721,394.83	97.8
210001	Улсын төсвөөс санхүүжүүлэх	18,181,177,400.08	18,024,886,076.17	320,721,394.83	97.8
28	ТӨСВӨТ БАЙГУУЛАГЫН ҮНЭ АЖИЛАГААНААС	848,880,306.08	1,078,388,807.83	(232,718,887.81)	127.8
280001	Тусдан үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжүүлэх	848,780,306.08	1,014,532,581.00	(173,782,881.00)	128.7
280002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжүүлэх	8,880,000.00	64,856,826.83	(58,938,506.83)	1,008.8
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЭЛИЙН АНГИЛАЛ	1,887.88	1,887.88	-	100.0
61	БАЙГУУЛАГЫН ТОО	1	1	-	100.0
610001	Төлөвөө байгууллага	1	1	-	100.0
62	АЖИЛАГСДЫН ТОО	828	828	-	100.0
620001	Үндэсний ажилтан	8	8	-	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	483	483	-	100.0
620003	Төлөөлөгч ажилтан	72	72	-	100.0

1.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр дуусвар болсон

Төгрөгөөр

Код	Төрлөлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
8	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦӨВӨР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		1,481,969,638.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		1,481,969,638.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧЛЭГ ЭЗЭНИЙ ЗАРДАЛ		888,881,238.00
2101	Цалин зөвлөх болон нэмэгдэл урамшил		21,600,000.00
210102	Нэмэгдэл		21,600,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		84,000,000.00
210401	Бичиг хэрэг		85,000,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун		9,000,000.00
2106	Норматив зардал		421,888,248.00
210602	Хосол, хувиц		82,000,000.00
210603	Нормын гүйцэтгэл, зөвлөх ажил		389,888,248.00
2106	Эд хэргийн, урсгал засварын зардал		38,000,000.00
210604	Урсгал засвар		38,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хурвиц		13,000,000.00
210802	Дээдэлсэн үйлчилгээ		13,000,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		270,796,990.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дэдлага зөвлөх		270,796,990.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		622,988,300.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг		622,988,300.00
213208	Нэг дэвсгэлийн тэтгэмж, шалгалт урамшуулал		622,988,300.00
1	ЗАРДЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР		1,481,969,638.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн өргөл		1,481,969,638.00
131101	Төсвийн болон өрнө мөнгөний өмчлөлт бүр эгнээндээ өсөх хандлаг, тусламж		240,410,190.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсвөг тулгардан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид суваарилсан хөрөнгө		622,988,300.00
131108	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хэрэгцээ бий болгох нэмэлт өргөл		609,571,048.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Дотоод хэргийн их сургууль нь "Тайганд шударга ёсыг тогтоох чөн эрмэлзэл, төлөвшил бүтэй иргэнийг бэлтгэх, аюулгүй байдал, хууль зүй, дотоод хэргийн салбарын мэдлэг оюуны төв байна" гэсэн эрхэм зорилтын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулдаг. Хууль зүй, дотоод хэргийн хамны харьяа байгууллага юм.

Дотоод хэргийн их сургууль нь дотоод хэргийн салбарын болон онцгой байдлын албаны хүний нөөцийг мэргэжлийн боловсрол, бакалавр, магистр, докторын зэрэг олон сургалтаар бэлтгэхийн зэрэгцээ хэлрэх бүрэлдэхүүний дэвхэн, мэргэжлүүлэх, албан тушаалын болон стратегийн дамжаны сургалтыг зохион байгуулах чиг үүргийг хэрэгжүүлж байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тус байгууллага нь салбарын Хэлний тухай хууль, Цагдаагийн албаны тухай хууль, Цэргийн албаны тухай хууль, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулдаг байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, сэнхүү, нэгтгэн бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Тусгайлбал:

- Төрийн хэмжээний тухай хууль;
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг далах мөрдөх журмын тухай хууль;
- Төрийн хэмжээт шалгалтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг далах мөрдөх журмын тухай хууль;
- Сангийн сайдын 2022 оны "Албан томилогчийн зардалын тариф шинэчлэн батлах тухай" 120 дугаар тушаал;
- Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2022 оны "Журам батлах тухай-Өмч хамгаалах байдлын ажиллагааны үйл ажиллагааны журам" 95 дугаар тогтоол.

Байгууллагын үүрэгдэлтийн хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамрагтай хяналтыг аян үзэх, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөлэй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олох зорилгоор дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад шилтгэх шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Сэнхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Сэнхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох сэнхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсвэл талаар аудитор дүнхэлтээ илэрхийлэнээр сэнхүүгийн тайлангийн заралтот хяналтагчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмэлтийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд сэнхүүгийн тайлангийн аудитын заралт орсон.

Дотоод хэргийн их сургуулийн 2022 оны сэнхүүгийн тайлан дахь ажил гүйцэтгэл ажруул суурьар хөтөлж, нийлж зоригтотой, үнэн зөв төлөвлүүлж үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж буй Нэгтгэн бодох бүртгэлийн бодлолын баримт бичиг нь үйл ажиллагааны онцлог, холбогдох хууль тогтоомж, нэгтгэн бодох бүртгэлийн стандарттай нийцүүлэн байна.

3.4 Нэгтгэн Бодох Бүртгэлийн гол бодлого, толжлуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Дотоод хэргийн нх сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Сэнтийн сайдын 2008 оны 398 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нэгтгэн бодох бүртгэлийн дэвсгэрийн заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Нийт хөрөнгө өмнөх оноос 1,476,571.0 мянган төгрөгөөр буруу 1.6 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	Мянган төгрөгөөр		
	Эцсийн үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Мөнгөн хөрөнгө	2,192.6	20,000.0	17,807.4
Аалага	25,482.4	20,998.3	(4,484.1)
Урьдчилгаа	175,817.8	187,870.3	22,052.7
Бараа материал	3,284,800.4	3,791,900.0	507,104.5
Түссэн хөрөнгө	88,180,457.5	88,141,328.0	(2,079,129.5)
Нийт хөрөнгийн дүн	91,848,860.6	90,172,088.6	(1,476,571.0)
Нийт өр төлбөр	8,932.6	3,303.9	(5,568.7)
Засгийн газрын хувь оролцоо	81,838,757.9	80,168,785.7	(1,469,972.3)
Өр төлбөр, эцэст өөрчлөгө өмчийн дүн	91,848,860.6	90,172,088.6	(1,476,571.0)

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд ахмадын сэнтийн 20,000.0 мянган төгрөг бүртгэгтэй байна.

Аалагын дэвсгэрийн үлдэгдэлд өмнөх оноос шалтгаан ирсэн хувь хүнээс авах аалага 17,602.4 мянган төгрөгийн, талаас санхүүжилтийн аалага 3,303.9 мянган төгрөг байна.

Урьдчилга гарсан зардалд дэвсгэрийн хэрэгсэл, жолоочийн хариуцлагын албан журмын, олондгийн санхүүгийн ослын даатгалын урьдчилгаа 23,242.3 мянган төгрөг, 4 албан хаагчид урьдчилж олгосон 135,118.3 мянган төгрөгийн нэг удаагийн тэтгэмжийн урьдчилгааны үлдэгдэл бүртгэгтэй байна.

Бараа материал төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 3,528,403.0 мянган, үнэ төлбөргүй хураан авсан 95,671.5 мянган, данс хооронд шилжүүлсэн 44,384.1 мянган, нийт 3,668,458.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, зарцуулсан 3,068,785.1 мянган, данс хооронд шилжүүлсэн 60,788.9 мянган, нийт 3,158,544.0 мянган төгрөгөөр хасагдаж, эцсийн үлдэгдэл 3,791,904.9 мянган төгрөг болж өмнөх оны үлдэгдэлээс 15.4 хувиар өссөн байна.

Түссэн хөрөнгө худалдан авсан 88,933.2 мянга, үнэ төлбөргүй хураан авсан 14,000.5 мянга, дотоодын хөндөөвөр бий болсон 241,923.0 мянга, эгэлдээрээ өмчийн өртөө бүрэн нөхсөн хөрөнгийн үнийг 204,302.5 мянган төгрөгөөр шалтгаан тогтооноор тус тус нэмэгдэж, ТӨБЗГ-ын 2022 оны 218 тогтоолоор ажилсан 181,432.9 мянга, балансаас балансад Шүүхийн шийдвэрийн ерөнхий газарт шилжүүлсэн 9,900.0 мянган төгрөгөөр тус тус хасагдсан байна.

Өр төлбөрийн үлдэгдэлд 3,303.9 мянган төгрөгийн оюутны заал болон эрсдэлийн сэнтийн урьдчилж орсон орлого бүртгэгтэй байна.

Засгийн хувь оролцоо данс 80,168,785.8 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос тайлант хэргийн үр дүнгээс 1,469,972.3 мянган төгрөгөөр буурсан нь шалтгаалсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 5.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь мөн хуулийн 6 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрддөг болж, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөгт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд нийт зарлага ба цэвэр хэргийн дүн улсын төсвөөс 20,518,958.5 мянган төгрөг, үйл ажиллагааны орлогоос 1,157,218.5 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 21,676,177.0 мянган төгрөгөөр тосцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн шууд захирагчийн төлөвлөсөн зардлын жилийн болон дунд хугацааны төсвийн төслийг 5,038,359.7 мянган төгрөгөөр бууруулан баталсан нь цалин хөлс, нэмэгдэл, урамшлын зардлыг 2,094,144.0 мянган төгрөг, ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шалтгаалийн зардлыг 158,818.9 мянга, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлыг 236,036.0 мянга, хангамж бараа материалын зардлыг 302,975.0 мянга, норматив зардлыг 1,878,379.5 мянга, эд хогшил, урсгал засварын зардлыг 453,600.2 мянга, томилолт, зочин төлөвлөгч зүлээн авах зардлыг 236,454.7 мянга, бараа үйлчилгээний зардлыг 207,846.9 мянга, урсгал шилжүүлгийг 180,928.1 мянган төгрөгөөр тус тус бууруулж 16,538,987.5 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Энэ улсын төсвийн орлогын бүрдэлт, цар төхөөрөмжийн өмнө хэрэгжүүлсэн бодлого болон урсгал төсвийн төслийг бодитой, үндэслэлтэй боловсруулжгүй, шалтгаалсан байна.

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 6 арга хэмжээнд зарцуулах 16,037,827.4 мянган төгрөгийг санхүүжүүлэхээр улсын төсвөөс 15,191,177.4 мянган төгрөг, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос 846,650.0 мянган төгрөг бүрдүүлэхээр тодорхойлсон байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэхээр улсын төсвөөс 15,191,177.4 мянган төгрөгийн санхүүжилт бүрэн олгож, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос 1,079,388.5 мянган төгрөг буюу 232,718.5 мянган төгрөг давуулан бүрдүүлжээ. Орлого дээдсэн нь суралцагчдын 100 хэмжээгээр шалтгаалжээ. Үндсэн үйл ажиллагааны орлого нь эрх зүй нийгмийн ухааны сургуулийн эрх зүйн анги, ажлын шалны боловсролын сургуулийн магистр, докторын сургалт, ахлагчийн сургуулийн гараат харуул, хамгаалалтын дижитал багтах сургалтын төлбөрийг бүрдсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 16,848,824.5 мянган төгрөг буюу 99.8 хувийн гүйцэтгэлтэй байгаа нь цалин, НЗШ-ийн зардал 26,866.5 мянган төгрөгөөр, байр ашиглалттай холбоотой зардал 42,580.9 мянган төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамжийн зардал 12,452.1 мянган төгрөгөөр, бусад бараа үйлчилгээний зардал 3,970.4 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт.2 Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

Код	Хөтөлбөр, арга хэмжээний нэр	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Мянган төгрөг	
				Эзрүү	Биецэлт %
70713	Эрх зүй, нийгмийн хэв журам, аюулгүй байдлын судалгаа шинжилгээ	16,037,827.4	16,848,824.5	89,002.9	99.8
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	13,321,321.8	13,360,104.7	61,127.1	89.9
80218	Эрдэнэ санхүүжилт, судалгааны ажил	20,457.4	13,371.1	7,089.3	65.4
80220	Холбооны тусгай ажиллагааны хөлс	7,263.8	7,263.8	-	100
80802	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж	882,189.9	881,895.9	324.3	100
81822	Байр ашиглалтын үйлчилгээ	280,833.2	385,827.3	8,009.2	98.3
82308	Засварт хүний сургалт	1,538,181.8	1,521,882.7	14,478.9	99.1

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэрэгт, хэмжээний орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 3.5-д заруулав.

3.5.3 Намалт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.3-г "намалт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна" гэж заасны дагуу байгууллага намалт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Намалт санхүүжилтийн эх үүсвэрийг Төрийн болон орон нутгийн өмчлөл бус этгээдээс авсан хандлаг, тусламжаар 249,410.2 мянган төгрөг, дээр илтэж төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод илтэж төсвийн захирагчид хувиарласан өөрчлөхөөр 622,088.3 мянган төгрөг, Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон намалт орлогоос 609,571.0 мянган төгрөг, нийт 1,481,069.5 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг бүрдүүлж, бараа, хэргийн үйлчилгээний зардалд 1,481,969.5 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана" гэж заасны дагуу Дотоод хэргийн нх сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөрхөх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нөхцөл бодос бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарал асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэстэлийг хурвэнгүйлэн танилцуулав.

Мөн тайланд шалтгадлагч байгууллагад өнхөн илтэж баримт бардгуулалтгүй сайжруулахтай холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Санхүү-Нийцлийн аудитын газрын ахлах аудитор Э.Энхжон, аудитор Э.Бүгүүнтэй нар гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг аудитын менежер Ц.Хасжаргал, газрын захирал, тэргүүлэх аудитор Ц.Наранчимэг нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Дотоод хэргийн нх сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Үндэсний аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 01/98 дугаар албан ёсоор ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөөлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2326 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлогыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг "бага" гэж үнэлэв.

Төлөөлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны баталсан төсвийн нийт орлогыг 18,532,296.3 мянган төгрөгөөс 2.0 хувиар буюу 330,645.9 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шалгалтан тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмжээний тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмжээний тухай хууль хэрэгжж ахлсантай холбоотойгоор хол дотор албан тушаалын суудлын автомашин ашиглаагүй байх, ажилтан, албан тушаалтнууд гадаад, дотоод албан томилолтоор ажиллуулахгүй байх арга хэмжээ авч хяналт гаргасан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар өвлөсөн нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийж томилолтод аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэж, нийцлийн асуудлын талаар дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2018 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд төмөр мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журим"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendata.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд 8 мэдээллийг хугацаа хоцрох байдлуулсан байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, нэг бүрэн байх", 4.1.3-1 "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, цуурхай мэдээлдэг байх" гэсэн заалтуудыг тус тус хангахгүй байна.

Шилэн дансанд нь, Шилэн дансны тухай хуулиар хүлээн үүргээ хэрэгжүүлэх зорчлыг давтан гаргахгүй байх талаар албан шаардлага өгөө.

Нийцсэн бөгөөд зохицой байх батламж мэдээллийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн Шилэн дансанд байрлуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай шалгуурт нийцдэггүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Дотоод хэргийн их сургуулийн 2022 оны эхний хагас хэлтэйн санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгдээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөргөөр авч хэрэгжүүлсэн өргө хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар өгсөн зөрчлийг арилгах 89,421.3 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 89,825.0 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмжийн хэрэгжилтийг анхиад биелэлт 100 хувьтай байна.

Хүснэгт 3. Галбарийн авт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Түүхэлт	Өмнөх аудитын үр дүн		Биелэлт		
	Тол	Дүн	Тол	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	1	89,421.3	1	89,421.3	100.0
Зөвлөмж	2	89,825.0	2	89,825.0	100.0
Нийт дүн	3	189,246.3	3	189,246.3	100.0

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Аудитын жилд дараагийн аудитаар анхаарах асуудал илрээгүй болно.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 53,811.5 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрсэнд зөрчлийг арилгах, давлан гаргахгүй байх 2 албан шаардлага хүргүүлсэн.

5.1 Албан шаардлага

Тайлант онд "Вертексмон" ХХК-тай гэгдэнэ нийлүүртэй 12,030.0 мянган төгрөгийн гэрээ байгуулж, гуйцалтаар талбарийг шилжүүлсэн боловч гэрээ дүнгэсн акт, гуйцалтгайтай тайлан холбогдох баримт материал дутуу байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 49.2-г "Тендерийн хөгжсөт хэрэг дараах баримт бичиг, материалгаас бүрдэнэ: ... 49.2.10.гэрээг дүгнэж, бараа, ажил, үйлчилгээг хүлээж авсан баримт бичиг" гэж заасантай нойрдоггүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Худалдан авах ажиллагааны баримт, бичгийн бүрдлийг хангах, зөрчлийг давлан гаргахгүй байх.

Худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй 41,781.5 мянган төгрөгийн тэнэг төхөөрөмж, тэнэгт худалдан авах шууд гэрээ хийж, батласан байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4-г "Тендер шалгаруулалтын журмыг сонгохдоо тухайн бараа, ажил, үйлчилгээний нийт төсөвт өртнийг үндэслэл болгоно", Засгийн газрын 2021 оны 124 дугаар тогтоолоор баталсан "Босго үнэ илэрчлэн батлах тухай" хэсрэгтийн 2-г "Шууд худалдан авч болох бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртнийн дээд хязгаар 20.0 сая төгрөг" гэж заасантай нойрдоггүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Босго үнийг үндэслэн худалдан авах ажиллагааны аргыг сонгож, шууд тогтоомжийн хэрэгжлтийг хангах, зөрчлийг давлан гаргахгүй байх.

Дээрх албан шаардлагын биелэлтийг Үндэсний аудитын газарт 2023 оны 9 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бичлэгтэй хамтран ажигласан холбогдох амжилтуудад талархал илэрхийлнэ.

¹ Хуучин төлөвлөгөө үйлчилж буй хууль тогтоомжид нэрлэж байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хүчтэй үйлчилгээний болон санхүүжилтгүй үйлдэл, эс үйцдэг.

Б. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БҮҮҮ ИЛЭРХИЙЛИЙН НЭГТГЭЛ

Саяагууны тайлангийн аудитын эерлийн нэгтгэл

Зөрлийн төл үлэ	Туслам										Ашигын төгрөгөөр	
	Нийт зөрлөл		Төгрөгөөр аш		Аудан өмчлөгч		Зөвлөх		Харуулагч тусуулагч албан өмчлөгч		Зууны, өмчийн байгууллагын өмчлөгчид өгүүлдэг	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Худалдан авсан ажиллагааны төлөвлөгөөнд рүүтэлдэгдү 41,781.5 мянган төгрөгийн төсөл төсөрсөн, төсөлийг шүүд гэрээ байгуулж, эвдэлсэн байна.	1	41,781.5			1	41,781.5						
"Төрөөсний" ХХХ-ий өндөр өмчлөгчид гэрээ байгуулж, мөбчийг гүйцэтгэн болон гэрээ рүүтэлдэг аш, гүйцэтгэлийн тайлан хийхээрээ баримт материал, АТТЗ.	1	12,000.0			1	12,000.0						
Дүн	2	53,781.5	-	-	2	53,781.5	-	-	-	-	-	-

Саяагууны тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын агуудал

Зөрлийн төл үлэ	Туслам										Ашигын төгрөгөөр	
	Нийт зөрлөл		Төгрөгөөр аш		Аудан өмчлөгч		Зөвлөх		Харуулагч тусуулагч албан өмчлөгч		Зууны, өмчийн байгууллагын өмчлөгчид өгүүлдэг	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шигшээ багийн туслах үйлчилгээний үйлчилгээний төлөвлөгөөнд рүүтэлдэгдү 1 мянган төгрөгийн төсөл төсөрсөн, төсөлийг шүүд гэрээ байгуулж, эвдэлсэн байна.	1	-					1	-				
Дүн	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

ҮНДСЭНИЙ АУДИТЫН ТАЛААР
АЛБАН ШААРДАГА

0093 — 02 — 04 — 345/0070068
СКЛТ- 0003/009/НА-СТР-ТЧЗ
Зөрчил эрхлэх тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд Дотоод хэргийн их сургуулийн 2022 оны сангуулийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрсээ. Үүнд:

Шалан дансны цахим хуудсанд 8 мэдээллийг хуваах хэргээр байрлуулсан байна.

Энэ нь Шалан дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д "мэдээлэл үгүйсгэх, бодитой, их бүрэн байх", 4.1.3-т "тогтоосон хуваанд, тогтмил, шуурхай мэдээлэл байх" гэсэн заалтуудыг түр түр хэнгэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дугаар зүйлийн 21.1-т "Шалсандалын агаард хууль тогтоомжийг захирагчид хэргээр хийж болон бусад арга зүйн арга зорилго, хуулиар хуваасан албан үүрэг биелүүлэхэд бол албан эрхлэлд төсвийн зогсох, өмчлөн зарцуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаварлала өгч", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны 106 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаварлала өгч, мөнгөний арга тогтоосон арга" -ын 4.2.1-т заасныг үндэслэн ШААРДАХ нь:

1. Шалан дансны тухай хуулиар хуваасан үүрэг хэрэгжүүлэх, албан шаварлалын биелэлтийг 2023 оны 9 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх;
2. Цаашд алдаа, зөрчлийг даатан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж амжилтааг Дотоод хэргийн их сургуулийн эхнэрлэл цагдаагийн хүрээнд П.Балбаатар, Санхүү, мөнгөний хэлтсийн дарга, хүрээнд Ч.Лхамжав нарт дагуу.

АЛБАН ШААРДАГА ӨГСӨН:

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

Ц.ХОСЖАРГАЛ

Э.БЭГҮНҮТЭЙ

Тел: +978 81 201500
Факс: +978 11 222266, 224653

Центр бухгалтер: info@audit.gov.mn
Центр бухгалтер: www.audit.mn

Хая: Дархадны талбай IV байр
Баян толгой-3, Чувалдарк дүүрэг

